

Персонал та його роль у забезпеченні фінансової стійкості виробничо-торгівельних підприємств

Сергій Очередько,

аспірант кафедри економіки та фінансів,

ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,

e-mail: ocheredkosv@krok.edu.ua,

ORCID: 0009-0004-5379-8164

Ольга Пилипенко,

к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів та обліку,

Таврійський національний університет

імені В.І. Вернадського, м. Київ, Україна,

e-mail: pylypenko.olha@tnu.edu.ua,

ORCID: 0000-0003-3997-9108

Однією із головних запорок забезпечення фінансової стійкості виробничо-торгівельних підприємств є наявність підготовленого персоналу і відсутність його дефіциту на підприємстві. Після проголошення Україною незалежності в 1991 р. населення країни складало 52 млн осіб. Вже за переписом населення, який відбувся в 2001 р. населення України складало 48,5 млн осіб. На жаль, тенденція із скороченням населення продовжується і сьогодні: в 2015 році 42,9 млн осіб, а в 2022 році – 41,1 млн осіб [1; 2].

Отже, бачимо, що населення за 30 років незалежності скоротилося на близько 10 млн осіб. На жаль, немає офіційних даних після 24.02.2022 р., але Україна за останні три роки зазнала найбільшого відтоку населення за часів незалежності. За даними Міністерства охорони здоров'я України, станом на липень 2024 р., населення України склало 35,8 млн осіб [3].

За оцінками Кабінету міністрів України на підконтрольних уряду територіях проживає 31,1 мл осіб. За прогнозами інституту демографії, якщо збережеться така тенденція, населення України скоротиться до 25 млн осіб до 2051 р. [4].

У таких реаліях, український бізнес відчуває значний дефіцит персоналу усіх рівнів. Це, зокрема, впливає на забезпеченні нормального функціонування виробничо-торгівельних підприємств, доля яких складає 10% в загальній структурі ВВП України [5].

Через скорочення населення з причини відтоку кадрів за кордон, мобілізацію, смертність тощо підприємства не можуть забезпечити себе не тільки кадрами нижчої ланки, так і висококваліфікованими працівниками. Це впливає на стабільне функціонування виробничо-торгівельних підприємств і загрожує їх фінансовій стійкості. Так, за прогнозами Міністерства економіки України, для забезпечення росту ВВП на рівні 7% щорічно до 2030 р., державі не вистачає близько 4,5 млн працівників [5].

Фінансово-господарська діяльність підприємств є основою економічного розвитку країни. У зв'язку з цим, важливим завданням держави є створення сприятливих умов для успішної реалізації цього процесу задля досягнення обопільних інтересів – надходження податків до бюджету та зниження

податкового тягаря на підприємства [6].

Без кваліфікованого персоналу досягти ефективної діяльності підприємству просто неможливо. Тому основними напрямками створення підґрунтя для забезпечення персоналом виробничо-торгівельних підприємств у короткостроковій і довгостроковій перспективі є виконання державою та бізнесом наступних кроків:

- розробка і затвердження державою чіткого, прозорого та справедливого механізму бронювання працівників всіх рівнів, що дозволить зупинити перехо-вування громадян чоловічої статі призовного віку та його відтоку за кордон;
- забезпечення економічного розвитку держави і збільшення соціальної захищеності населення шляхом проведення невідкладних реформ податкового та митного законодавства, судової системи, медичної системи, освіти;
- розробка довгострокової стратегії (20-50 років) щодо покращення демографічної ситуації в країні. Насамперед, це стосується стимулювання народжуваності в Україні;
- підтримка виробничо-торгівельних підприємств з боку держави. Розробка чітких програм підготовки кадрів. Стимулювання бізнесу наймати недосвідчених кадрів і його навчання безпосередньо на підприємстві;
- розробка стратегії щодо залучення і адаптації трудового ресурсу з інших країн;
- втримання бізнесом персоналу і його залучення шляхом забезпечення гідних умов праці на підприємстві у вигляді надання соціального пакету, мотивації персоналу, навчання персоналу, перспективи кар'єрного росту тощо.

Таким чином, можна зробити висновок про те, що забезпечення виробничо-торгівельних підприємств персоналом є однією із найголовніших проблем, яка постала перед більшістю компаній у роки незалежності України та особливо гостро стоїть після 24.02.2024 р., коли відчувається значний вплив кадрів через еміграцію населення. Вирішення цієї проблеми є важливим фактором для забезпечення нормальної діяльності виробничо-торгівельних підприємств та їх фінансової стійкості та потребують конкретних і чітких кроків від держави в короткостроковий і довгостроковий періоди.

Ключові слова: персонал; виробничо-торгівельне підприємство; фінансова стійкість; відтік кадрів; еміграція населення; прогноз.

Список використаних джерел

1. Всеукраїнський перепис населення 2001. URL: <https://2001.ukrcensus.gov.ua/results/general/>
2. Державна служба статистики України. URL: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publnasel_u.htm
3. Міністерство охорони здоров'я України. URL: <https://moz.gov.ua/uk>
4. Інститут демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи Національної академії наук України. URL: <https://idss.org.ua/index>
5. Міністерство Економіки України. URL: <http://www.me.gov.ua>
6. Кузьмінський, В., Пилипенко, О., Попович, Д. (2023). Фінансово-господарська діяльність та податок на прибуток підприємств: контрверсійність інтересів. Вчені записки Університету «КРОК», 4(72), 20-28. DOI: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2023-72-20-28>